

نخسی هبرده ۱۰ اغوشد .
سنگی پوسته ایده ه لیرا .
(اجنبی ملکتار ایچین ۴ دolar) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بودوسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلریکی مرجعی آنقره مریزید .

حیات

میانه دائمی میانه ... ربابه راهها میوه میانه فانام! ...
- نیجه -

۱ نجی جلد

آنقره، ۷، نیسان، ۱۹۲۷

صایی: ۱۹

ایچون اک چوق سه وینه جک جوت، کندی ایچندن «یکی بر مؤسه» دوغوره بیلمک قدرتی کوستره سیدر . استانبول دارالفنون مثلاً یارین «آنقره» ده ایکننجی ، او برکون «ازمیر» ده اوچنجی بردارالفنون وجوده کلديکنی کورورسه، تورکیه نک اک اسکی دارالفنون اولق حیثیتله بو یکی تشكیلردن کندیسی ایچون بویوک بر غرور و افتخار حصه سی چیقار مقدہ حقیلدر . (۱۹۱۹) ده استانبول دارالفنون علمی مختاریتی قازاندینی زمان ، ایلک تشكل ایده ن دارالفنون دیوانی ، «آناطولینک اور تاسنده ایکننجی بر دارالفنون تأسیسی لزومه حکومتک نظر دقتی جلب ایچهی » متفقاً فرار لاشدیر مشدی . ساقط ایمپاطورلوق دورنده بیله کندیسی دویران بو احتیاج ، «آنقره» مرکز اولق اوزره تاسن ایدن ملی جمهوریت دورنده آرتق داها فضه اهال ایدیله من . بو املک تحققله چالیشمک، بوتون تورک منورلری ایچون ملی بروظیفه در ؟ استانبول دارالفنونک بو خصوصده عهده سنه ترتب ایده ن وظیفه نی تأمیله ایفا ایده جکندن اصلاً شبهه ایتمه ملیدر .

۱۹۲۳ ده «آنقره» ده ایلک دفعه طوپلا . نان معارف هیئت علمیه سنه بومسله موضوع بحث اولدینی زمان، بویوک برا کثریت «آنقره» ده ملی علم و صنعت مؤسسه لری وجوده کتیرماک لزومنده اتفاق ایمشدی . بنده بو فکرک اک حرارتلى مدافعلرندن بری و حتى بو خصوصده کی پروژه نک محرری ایدم . لکن ، او زمان ده، بو بویوک تشیبک معین و اطرافی برپلان داره سنه، و مادی تطبیقه معنوی بوتون و سائطی حاضر لانرق تأمیله «عصری» و «متکامل» بر شکلده موقع مرعیته قوتو ملایی لزومنده اصرار ایتمشد .

مشروطیت سنگلرندده بوخصوصده بویوک برشی پاپیلامادی . کوچوك براخاطره اولق اوزره نقل ایدهیم : ۱۹۱۵ ده تأسیس ایمک ایسته دیکمز «تورکیات انجمنی »، او زمانک هیئت و کلاسی طرفندن اسمی «آثار اسلامیه و ملیه تدقیق انجمنی » نه تحويل ایدیلک صورتیله میدانه چیق بیلمش ایدی ... دارالفنونز باشده اولق اوزره علم و صنعت مؤسسه لرمنک جانلاندغه باشلامه سی و حکومتچه بو مؤسسه لر اهمیت و قیمت ویریله سی، آنچاق جمهوریت اداره سنه قابل اولدی . فقط، بوکا رغمما، بر چوق مدنی مؤسسه لردن هنوز محروم بولوندیغیز و المزده . کلرکده داها پک چوق همت ایسته دیکی مخفیقدر . مثلاً عمومی بر کتبخانه من، ملی موزه من، ملی تیاترو من، خزینه اور اقزاحالایوق .. آرکا اولوڑی، اتنوغرافی کی علم شعبه لریه متوجل بر تک آدامیز موجود دکل ... ملی حرثیز «عائد تدقیقات»، برایکی ساحه مستندا اولق اوزره ، ابتدائی بر حالده ... رسم و هیکلتراشی ، معماری، تماشا ساحهلرنده چوق بویوک بر فعالیته احتیاج وار .. ایشته، آنچاق آنقره ده قورو لاچق اولان و قوتلی یکی علم و صنعت مؤسسه لرمن سایه سنه، بونقصانلر منزی تلافی به ، بو ملی احتیاجلری تطمینه چالیشمک قابل اولاً جقدر .

بعضیلری ، آنقره ده یکی علم مؤسسه لری وجوده کتیریله سنه استانبوله کی مثالی مؤسسه لرک ضررینه اوله جغی ظن ایدیورلر . بو ظنک بر «غلط رویت» دن ایلری کلديکنی آچیقجه سویله یه بیلیرز . مثالی علم مؤسسه لری بورینک «رقیبی» دکل ، «متهم» یدر؛ هر ھانکی بر علم شعبه سنه مملکتده و بیریان اهمیت چو غالدیچه، اوکا عائد مؤسسه لرده چو غالیر . «اسکی مؤسسه»

اداره مرکزی :

استانبول جاده سنه آنقره
آنقره ده، معارف امینلکی یاشده کی دایره

استانبول بوروسی :

باب عالی جاده سنه ۱۱۹ تو مرولو
دانه مخصوصه
تلفون: ۳۶۰۲

مستقبل علم و صنعت مؤسسه لرمن

- معارف و کیلمزک صوک بیاناتی مناسبیله .
اور و پاده کی تدقیق سیاحتندن دونن معارف و کیلمزک، معارف فرز حفنده کی قیمتی مطالعه لری آراسنده بردہ بویوک بشیرده بولونیور : ملی حرثه عائد مؤسسه لر بوندن صوکرا داها بویوک بر اهمیت ویریله جک و حکومت مرکزه ده دارالفنون ، موزه ، ملی کتبخانه ، ملی تیاترو کی تورک ملتک شرف و قدرتیله مناسب معظم علم و صنعت مؤسسه لری وجوده کتیریله جک ! بر ملتک معنوی و مدنی موجودیتی تغیل ایده ن بولونیور مؤسسه لر ایچون ملتزمک هیچ برفدا . کارلقدن چکینیمه جکی طبیعیدر، بناء علیه، معارف و کیلمزک بومعظم ملی ایشی موافقیله ایفا واکال ایده جکنے شیمیدین قانع . آنقره ده یکی بر دارالفنون ، یکی بر موزه ، یکی بر تیاترو ، یکی بر کتبخانه و بونلره علاقه دار دیکر علم و صنعت مؤسسه لری وجوده کلديکی زمان ، آناطولی تورکلکی ایچون یکی بر مدنی انکشاف دوره سی آچلاجق ، «آنقره» یالکیز سیاسته دکل ، علمآماده تورکیه نک مرکزی اولاً جقدر . آجی اولقله برابر اعترافه مجبور زکه، مدنی موجودیتی تغیل ایده ن علم و صنعت مؤسسه لری خصوصنده، ساڑه ملتله نظر آ چوق ، پک چوق فقیرز . استبداد دوری بو جنس مؤسسه لری قیمت ویرمک شویله دورسون ، ملی حرثه عائد هر تشبیث محی ایچون چیلغینجه سنه چالیشمکشی .

یعنی بو ابکی نفوس آرمه‌ستنده اقتصادی بر موازنه تأسیی لازم‌در، عکسی حاله «زراعی نفوس بحرانی» محقق‌کیدر. نته کم اون طوقوزنجی عصرده فرانسه‌ده بو موازننک بوزو‌لاسی بوزدن بیوک بر (نفوس زراعی بحرانی) ابله عظیم بر سفالنک ظهورینه شاهد او نشیدی. هم فضله اولاراق بزده شهر لرگ هر تورو جانی لوازمی، بدیعیانی دها طوغروسوی عصری قونفوریله جاذبه‌لشمه‌سی اور ویاده کلرکی ده اوایله‌جقدر، جونکه اون طقوزنجی عصرک اختزاناتی^۱ یکرمنجی عصرک هرنوع نکاملانی آشاغی بوقاری بر عصر لق بر زمانک صوری نسبتده تدریجی بر شکله و قوع بولش و بوتون صنایعک حیاته بارلاق بر شکل و بدن معمولات و مصنوعاتی ده زمانله وجود بولشد، مثلاً قاغنی‌نک، شاره‌تک، اومنیوس، اوتوموبیل اولاًیله‌سی ایجون اپی بر زمان کچم‌در. حالبوکه بز بوکون غربک هر نوع مصنوعاتندن، دها دوغروسوی جانی کوزلکلرندن حاضرجه استفاده ایندیکمز کی صوک افلاعیزده دخی سرعتی بر جذریله کورلک‌ددر. مثلاً آنامولینک همان اورته‌ستنده «آنقره» بردن بره دنیاه‌جک بر سرعته هر تورو عصری شکلریله جاذب بر شهر حالتده کندی کوسترمکده و دمیر یوالریه عادتاً قولری خوب‌لندیقی محیطه اوزانده، واسع انشا آت و معماری‌سیه زراعی نفوسک مهم بر قسمی پی درپی سینه‌سته جک‌مکده‌در. بالحاصه شهر لرگ بولله همان آتی دنیاه‌جک درجه‌ده سریع، هان استثنائی بر شکله‌ده ترقی به مظہر اولاسی از جله صناعی، تجارتی، جمله‌لرله بر دنیه ایله‌مه‌سی، دیکر طرفدن چفتلک عمله‌سی، زراعت اربابی ابتدائی بر شکله‌ده پاشانه‌سی زراعی نفوسک شهر لره طوغرو مهاجرتی موجب اولورکه بومهاجرنک اون طقوزنجی عصرده بعض ممالک‌ده کورلک‌یکی کی و خاتم پیدا‌یافته‌ستن اویلدجه‌آندیشه ایندیله‌سیلر. معماقیه بواندیشه هر وقت وارد دکلدر، اکر شهر لرگ ترقیاری نسبتده دائمی صورتده بر (نفوس زراعی بحرانی) اولسی‌یدی آز جوق هر مملکت بحران ایندنه پیان اولوب کیدرده، شهر لرگ ترقیسی عمومی احتیاجی آرتیه‌جغی کی دیکر طرفدن زراعت استحصالاته اولان احتیاجی ده چوغالنه‌حق بلکه بو استحصالاته بیوک غرجار تأمین‌ایده‌جکدر. آنبعق عرض ایندیکمز کی شهر لرده کی ترقی، تجارتی و صناعی اولقله برابر استثنائی بر شکله و قوع بولوره زراعتک‌ده اویستنده «هه کستانیف» اویلدقدن زیاده «هه نتائیف» بر شکله طوغرو ویروسی لازم‌در. ایشته زراعی اوس ابله مدنی، شهر نفوسی آرمه‌ستنده کی موازنی بیوپریش تأمین‌ایده‌جکدر. زراعتک‌ده بر مملکت‌ده «هه نتائیف» بر شکله آلامی آز جوق سرمایه‌یه ماکنه‌یه احتیاج مس ایندیر بو جهنه، زراعی نفوس ابله بونفوسک ضعفیتی و عدم کثافتی آنبعق زراعی ماکنه قوتله تلافی ایندیله‌سیلر، بناءً علیه بزده زراعی نفوس و ماکنه مسئلله‌سی برابر جه حل ایندله‌سی لازم اولان مسائل زراعیه دندر. هم بومائلک حل سفربرک زمانده حکومتمزک تعقیب اینکه وشیدیدن دوشونکه مجبور بولندیقی عسکری سیاست زراعیه ایجون ده لازم‌در، بزم کی اساساً

واز جمله «بیک سکر بوز اوتوز بر ۱۸۲۱» سنه عیسویه‌ستنده ایکیوژمليون فرانقه یعنی بیک آلتیویز کره بیک کیه آچه‌به بالغ اولش (فرا و برکیسی) تعییر اویلنور. کریه ویرکولر جریمه‌ستنک تدریجی التیامی و بالکله انعامی مأمول ایدوکی ». کی عباراًله زراعی نفوسک تزیدی حق خارجدن مهاجر کتیریله‌رک زراعت اربابنک اسکانی مسائل بیله اوزون اوزادی به موضوع بخت ایندشدی.

اقتصاد تاریخی ایجون مهم بر ویقه عدایدیکمز بو لایمه عاماً مطالعه ایندیله‌جک اولوره کورولر که بزده زراعی نفوسک آزلنی داعماً مهم، اجتماعی، اقتصادی بر مسئله عد ایندشن و مسئله‌نک حل ایجون اوروبا مملکتلرندن کی اصولره مراجعت ایندیله‌سیله جک عربیض و عمیق تدقیق و تبع اولنیش ایده‌ده تعییقات ساحه‌سته کچک میسر اولاماشدر.

اویماندن بوکونه قاتار کچیدیکمز داخلی، خارجی غواتل، متواں محاربات، بالحاصه عمومی حرب هائله‌سیله ضایع ایندیکمز عظام نفوس مقداری ده دوشونیلریه بزده زراعی نفوس مسئله‌ستنک بوکون نه درجه‌لرده نظردقه آنفعه لایق اهیتی بر مسئله اولدیقی کندیکلکنن تظاهر ایدر.

بوکون زراعی نفوسکی کوسترن ایزده بر اسناتیقی بودر، بلکه زراعت و کالتجه هنوز در دست تنظیم‌در، مملکتمزده نقادار چیفلک وارد ره؟ بیوک کوجوک چیقتیمزک عددی، باع، باچه، تارلا، بوستان صاحل‌منزک مقداری نه مکزده‌در؟ بیلیورز، حالبوک جهوریتک بخش ایندیکی عظیم فکری بر اتفاصله ترق و عده‌هه طوغرو بیوک جمله‌لر آثارکن آنقره کی داخله‌ده کی شهر لرمنک جاذب بر شکل آلاجنه، بونلرک اطرافنده کوندن کونه قیرلری، تارلاری ترک ایندیلرک چوغالاجنه، بالنتجه زراعی نفوسک آزالاجنه شبه ایندیله‌من. چونکه ترق بولی طوتان هر مملکت‌ده آزالجنه بحال مشاهده ایندیشدر، هم بزده صنایع و تجارت، زراعت‌هه نظرآ فضله‌جه ایله‌لهمکده و دمیر بوللری انشا آتی ده حکومت جهوریه‌منزک همیله بر طرفده اویستنده و سعی کسب اینکده‌در. بونلرک پک زیاده شکرانه شایان حالات اولدیقی قیداً تکلیه برابر دیکر طرفدن صنایع منجلرینک، تجارت بورسه و بازار لریتک و بالحاصه عمله‌سی آزالکتله‌ده دمیر بوللری زراعی نفوس اویزنه نه کی تأثیراتی موجب اولاجق؟ بزده آوروبانک بعض متفرق مملکتلرینک کچیدکلری کی اجتماعی استحالات آرمه‌ستنده «زراعی نفوس بحرانلری» ده کوروله جکمی؟ ایشنه بوكی خصوصات - هیچ شبهه‌سز - بر زراعت اقتصاد جیسی جداً تدقیق و تبعه سوق ایندیله جک واولدخه دوشوندیره جک مسائل تشکیل ایدر.

زراعی نفوس و ماکنه مسائله سی

زراعی نفوس‌زک چوغالنه‌ستنده‌دار (۱۲۵۴) تاریخنده و بولین لایمه - زراعی نفوسز بوکون تدقیق ایندیله‌سی؟ - زراعی، قیر نفوسی ابله مدنی، شهر نفوس آرمه‌ستنده کی نیت - بوایکی نفوس آرمه‌ستنده کی موازنت نصل تامین ایندیله؟ - دمیر بوللرینک تویزیانی بزده «نفوس زراعی بحرانی» تولید ایندیکمی؟ - آلات زراعیه مسئله‌ستنده نصل بر سیاست تعقیب ایته‌من ایجاد ایندیله؟ - نافعه و کاٹنک پولویانی بر آلات زراعیه شرکتله عقد ایندیکی مقاوله‌نک اقتصادی فوائدی

ملکتمزده عمومی نفوس مسئله‌سی موضوع بخت ایندیله‌کن زراعی اقتصاد مائله اوغر اشانلر ایجون صورت خصوصیه ده زراعی نفوسزی خاطر لاما ماق قابل اولماز؛ حتی دیه‌سیلر زک مختلف مسلکاره منسوب بوتون اقتصاد جیل منسوب اولدقاری مسلک خصوصی نفوسی دوشونک احتیاجی حس ایدرلر، مثلاً مملکت‌ده زراعی آلات و ادوات وماکنه ابله، دها طوغروسوی صابانله، چیفله چو بولله، باع و باچه ابله علاقه‌دار نقادار نفوس وارد ره؟ بو نفوس شهر لرک نفوسه نظرآ نه نیت‌ده‌در؟ معین زمانلرده، معین محلرده نه کی توجات و حرکات ارائه ایندیبور؟ عجا یک اثنا ایندیکده اولان ده میر بوللر منزک آناظولی داخلنده کی تویزیانی زراعی نفوس اویزنه نه کی تأثیراتی موجب اولاجق؟ بزده آوروبانک بعض متفرق مملکتلرینک کچیدکلری کی اجتماعی استحالات آرمه‌ستنده «زراعی نفوس بحرانلری» ده کوروله جکمی؟ ایشنه بوكی خصوصات - هیچ شبهه‌سز - بر زراعت اقتصاد جیسی جداً تدقیق و تبعه سوق ایندیله جک واولدخه دوشوندیره جک مسائل تشکیل ایدر.

حتی بوندن همان بر عصره یقین بر زمان اول ۱۲۵۴ «ده بیله بو مسئله بزده بعض زمامدار لرک نظردقانلری جلب اینش و (زراعت اربابنک اسکانه داگر) مختلف مملکتلرده آنان تابیدن و بونلرک سور تطبیقیه‌ستن باحث زمانه کوره مهم بر لایمه [۱] یازلشیدی که بـ لایمه‌ده وقتله انکلتره‌نک : [۲] اقامی بعيده‌یه ارسال و مصارف کشیره به توقف ایدن و تخصیص ایرادلری مصرف‌فلریه مثقال اولایان «اسکان اراضی» مثلو تعریبات ابله اشتغال اینکدن ایس نفس انکلتره جزاً برنده واقع اولان سطحک خسی مقداری اولق اویزره اعتبار اویلان خالی از اضیانک زراعی اتفع اویلدیقی [۳] بولایمه‌نک صدواعظم عالی باشا مرحوم کتبخانه‌ستن جیفاند بر تصحیحی تزدیزده مخلوق‌لدو.

اجنبی اویستانی

دوستویی به فسکی

قادار متعصب و قسمآ جاہل اولان روسلر مدنی جیاتک لدتی طاغعه باشلامشلردى . بیک یدی یوز اوچده (موسقووا غازه تهی) تأحیس اولوندی . (۱۷۲۵) ده پتروغراد (لهنین غراد) ، انجمن دانشی ، ۱۷۵۵ ده موسقووا دارالفتوح آچبلدی . ایکنچی قاترین طرفندن بارسه سغیر اولەرق کوندەریلن پرنس (فانته میر) فرانسز ادبیاتك روحى روس حرشه آشیامش مونتسکیونك (بىم مكتوبلىرى) نى روسجه يه نقل و ترجمه ايدەمش (بولالو) طرزىنده « ساتیریک » ائرلر میدانه كېتىمىشدر .

آرتق روس خىرلۇرى كىرك دوغىرىدىن دوغىرى يە و كىرك آلمانلار دلالىلە فرانسز ادبیاتك تأثیرىتىدە بولۇنیورلاردى . (ترەدى ياقوفسکى) ، (فەلۇن) ئىقىد اىتىدى .

محيط المعرف صاحبى مشهور (اومون صوف) روس ادبیاتك حقىقى مؤسىى عد اولۇنور . روس صرف ، بودانك هەتىلە مكىل بىر حالە كېتىمىشدى .

« ئۇلغىردىن (فون ويزن) : (مەدىنىيى) و

(ايش باشى) آدىلى اىكى قومەدى يازدى .

(دەزار - دىن) شعرلىله بىبۈك بىر شهرت و آقىش طوبىلادى . (صوما روقوف) موقىتىلى

ھامەلەر يازدى . ایکنچى قاتەرىن زمانىدە طوبىلانان

كىزىدە و علىي بىر ھيات ، فرانسز فيلسوفارىلە

ادبىاتىك بىر خىلى ائرلەرنى روسجه يه نقل و اولەرق مەمبر (آنىقابۇپادى) شىرىر اىتىدىلر . (قاتەرىن) كىركەن

مكتوبلىرى روس نىزىنە طانىلىمش بارجالەر .

(پەنەس داشقۇف) بىر (آقادەمى) آجدى .

بۇ صىرالرە شهرت قازانان سىمالاردىن بعىضىلىرى شۇنلاردر :

مضحىكە نويس (قاب بىست) ، غزەتىسى (نۇوى قوف) ،

(چىغانوف) ، (رادىچەف) ؛ شاعر اولەرق

(كەرسقۇف) ، (بوجدانووچ) ، حكايەتى

(كەم - قىجر) ...

بۇندىن صوکرا برىنجى علڪساندر زمانىدە اجنبى

تأثیرىقى يېرىشە مىل دويغۇر قاڭ اولۇغە باشلامىرىقى

ادبى مجرى تبدل اىدەر . و نهایت استبداد ادارەتك

سياڭى ، زىتكىنلەرك ، باطرونلەرك ، و بالخاصە سرايىك

تىخىم و جىروق ، عملە قىمنىك ، كوبىلولك سفالىت

و خىابان جىانى ؟ شاعرلۇرى ، خىرلۇرى ، بۇتون مەتكەرلەر

تىخىم و استبداد قوقى علۇيە آياقلانادىرر . خلق

دويغۇسى ، وطن دوشۇنخەسەلە چارپان قىلىر قىلمارە

صارىلغە باشلار . بوجال وطنى ادبیاتك مەقدمەسى

اولىشدر .

اون دوقۇزىنجى عصرىدە كى روس ادبىات ،

طبق اون سكزىنجى قىرنىدە فرانسەدە دىنیا يە كىلىن

ادبیاتك كى سىاسى و اجتماعى حرثىك ، حرثىك اساسلى

نقطەلەرنى تشكىل اىدەر . آرتق روس ادبىاتى معين

بىر غايىيە دوغرو بورومكە باشلامىشدر . هېسى دە

خلق اىقاظ وارشاد اىچۇن يازىلىمش خطابە و موغضە

ماھىتىدەدر .

فقط بوجال جوق دوام اىدەمىشدر . طبق

عبدالخىد سلطنتىنە، بىزدە اولەدىنى كې مطبوعاتك الى

ايىغى زىخىرلىشىدەر . غازە تەجىلىر موصدورلىبور ؟